

ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Університет імені Альфреда Нобеля»

**ПРОГРАМА
ДО ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
НА НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИМ ПРОГРАМАМИ**

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Затверджено на засіданні
приймальної комісії
Протокол № 5 від «12» квітня 2023 р.

Дніпро
2023

Програма до вступних випробувань з української мови на навчання за освітньо-професійними програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. – Дніпро: Вид-во Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. – 12 с.

Укладач: О.М. Турчак, кандидат філологічних наук, доцент

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри європейських і східних мов та перекладу

Протокол № 8 від 28 березня 2023 р.

Відповідальний за випуск: Н. В. Зінукова, доктор педагогічних наук, доцент

З М И С Т

1. Загальні положення	3
2. Змістовна програма вступних випробувань	3
3. Критерії оцінювання результатів вступних випробувань	12
4. Література.....	14

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

На іспиті з української мови вступник до вищого навчального закладу повинен знати:

- а) правила орфографії та пунктуації;
- б) особливості орфоепічних, фонетичних, морфологічних, лексикологічних, фразеологічних, словотвірних та синтаксичних явищ української мови;
- в) характерні ознаки стилів української мови.

2. ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

УКРАЇНСЬКА МОВА ФОНЕТИКА. ГРАФІКА

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошенні й не наголошенні склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.

ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. За старілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполучки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

БУДОВА СЛОВА. СЛОВОТВІР

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах.

МОРФОЛОГІЯ

Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істотні й неістотні. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільногого роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмікових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників:вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) один, одна;
- 2) два, три, чотири;
- 3) від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;
- 4) сорок, дев'яносто, сто;
- 5) двісті – дев'ятсот;
- 6) нуль, тисяча, мільйон, мільярд;
- 7) збірні;
- 8) дробові.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені,

заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідміновані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників:вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямими відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

СИНТАКСИС

Словосполучення

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розвідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоекладні й одноекладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю чи необхідністю членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоекладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоекладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Другорядні члени речення у двоекладному й одноекладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Одноекладні речення

Граматична основа одноекладного речення. Типи одноекладних речень за способом вираження та значенням головного члена: одноекладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та одноекладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів одноекладних речень. Розділові знаки в одноекладному реченні.

Речення з однорідними членами

Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки - непоширені

й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнюючі члени речення. Розділові знаки в односкладними членами.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному: 1) інтонація й сполучники або сполучні слова; 2) інтонація. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучників й безсполучників. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Смислові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами: 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю; 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю; 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення

Типи безсполучниковых складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями: 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною). Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

СТИСЛІСТИКА

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

ОРФОЕПІЯ

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків: 1) [дж], [дз], [дз']; 2) [м]; 3) [ж], [ч], [ш], [дж]; 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення); 5) м'яких приголосних; 6) подовжених приголосних. Вимова слів з апострофом.

ОРФОГРАФІЯ

Правопис літер, що позначають ненаголошенні голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо, ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови. Особливості написання числівників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Мовні засоби зв'язку речень у тексті. Типи мовлення (розвідь, опис, роздум). Структура тексту типу розповіді, опису, роздуму.

3. КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Визначення результатів оцінювання з української мови здійснюється на основі тестового балу, за яким визначається рейтингова оцінка результатів вступника за **200-балльною** шкалою.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–25). За такі завдання абітурієнт може отримати **0** або **1** тестовий бал: **1** бал, якщо зазначено правильну відповідь; **0** балів – якщо неправильну відповідь, або зазначено більше ніж одну відповідь, або відповіді не надано.

Завдання на встановлення відповідності (логічні пари) (№ 26–30), виконання яких оцінюватиметься в 0, 1, 2, 3 або 4 тестових бали. 1 бал за кожну правильно встановлену відповідність (логічну пару); 0 балів, якщо не зазначено жодної правильної логічної пари, або відповіді на завдання не надано, або зазначено більш як одну відповідь.

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання роботи з української мови, – 45.

Таблиця переведення тестових балів (від 100 до 200 балів)

Тестовий бал	Бал 100–200						
0	не склав	12	128	24	149	36	168
1	не склав	13	131	25	150	37	171
2	не склав	14	134	26	151	38	174
3	не склав	15	136	27	152	39	176
4	не склав	16	138	28	153	40	179
5	100	17	140	29	154	41	182
6	105	18	142	30	155	42	186
7	110	19	143	31	156	43	190
8	114	20	144	32	158	44	195
9	118	21	145	33	160	45	200
10	122	22	146	34	162		
11	125	23	148	35	165		

4. ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О., Блажко М. (2021) *Українська мова та література. Частина І: Довідник. Завдання в тестовій формі.* – Київ: Грамота (базовий підручник)

2. Авраменко О. (2021) *Українська мова та література. Частина II: Збірник завдань у тестовій формі.* Київ: Грамота.

3. *Український правопис* (2019) / <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>.

Навчальне видання
Програма до вступних випробувань з української мови на навчання
за освітньо-професійними програмами
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Підписано до друку р. Формат . Ум. друк.
арк. . Операцівна поліграфія. Зам. № . Тираж .

Університет імені Альфреда Нобеля
49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна, 18.

Лист погодження

Випускаючий підрозділ: кафедра європейських і східних мов та перекладу

	Посада	ПІБ	Підпис	Дата
Розробила	доцент	Турчак О.М.		08.03.2023

Затверджено на засіданні кафедри:
Протокол № 8 від 28 березня 2023 р.

Завідувач кафедри

Наталія ЗІНУКОВА

(підпис)

Документ узгоджено:

Посада	ПІБ	Підпис	Дата
Проректор із забезпечення якості освітнього процесу	Коробейнікова Т.І.		
Директор департаменту дидактики	Онищенко М.Ю.		
Заступник директора департаменту дидактики	Тімофеєнко Л.П.		
Відповідальний секретар приймальної комісії	Бойко Л.Г.		